ނަސްރުގެ ދުވަސް- 2012: އަޅުގަ ނޑު ގެ ތަޖުރިބާ
ޢަބްދުލްޢަޒީޒު ޖަމާލު އަބޫބަކުރު
ޕޯޗްގީޒުންނާއި ހޮޅިން ދިވެހީންނަށް ދިން އަނިޔާވެރި ޙަމަލާތައް އަޅުގަނޑުމެން ކިޔަނީ ތާރީޚުގެ
ފަތްފުށްތަކުންނެވެ. އެހެން ނަމަވެސް 1988 ވަނަ އަހަރުގެ ނޮވެންބަރު މަހުގެ ތިންވަނަ ދުވަހުގެ ފަތިހުގެ އަމާން
ކަމުގެ ތެރެއިން ދިވެހި ޖައްވު ހޭލައްވާލިގޮތާއި އެއަށްފަހު ދިވެހީން ދްުށ އަނިޔާވެރި ބިރުވެރި މަންޒަރު ތަކަކީ
އެހާދިސާގެ 24 އަހަރު ކުރިން އަޚުގަނޑުމެން ތަޖުރިބާކުރި ޙަދިސާ އެކެވެ. މިއަދުވެސް ދިވެހީންގެ ހިތްތަކުން
ފިލައިގެން ނުގޮސް އާވެ އާލާވެ ހުރި ހިތި ހަނދާން ތަކެކެވެ. އަމިއްލަ އެދުން ކުރިއަށް ނެރެ ޤައުމާއި
ހުއްބުލްވަޠަންގެ މަތީން ހަނދާން ނެތި މާތްވެގެންވާ އިސްލާމު ދީނުގެ މަތީންވެސް ހަނދާން ނެތް ދިވެހި ޣައްދާރުންގެ
ބަޔަކު ބޭރުގެ ކުލީ ސިފައިން ގޮވައިގެން މާލެ އަރައި ދިވެހި ބިމަށް ދިވެހި ދަރީންތަކެއްގެ ލޭ އޮހޮރުވައިލި ހިތި
ހަނދާންތަކަކީ އެމަންޒަރުތައް ދުށް، އެއަޑުތައް އެހި މީހުންގެ ހިތްތަކުން ދުވަހަކުވެސް ފިލައިގެންދާނެ ހަނދާން
ތަކެއްނޫންކަން ކަށަވަރެވެ. މި ނުރައްކާތެރި ޢުދުވާނީ ޙަމަލާ ދިވެހި ޤައުމަށް ދިން ބަޔެއްގެ ނިޔަތަކީ ރާއްޖޭގެ
ވެރިކަން ހޯދުން ކަމަށް ވިޔަސް އަދި އޭރު އޮތް ސަރުކާރު ވައްޓައިލުންކަމުގައި ވިޔަސް، ދިވެހިރާއްޖެ އަމާންކަމާއެކު
ނިދައިފައި އޮއްވައި، ބޭރުގެ ކުލީ ސިފައިންތަކެއް ގޮވައިގެން އައިސް ހަތިޔާރާއެކު މާލެ އަރައި ހަނގުރާމަކޮށް
އެއްވެސް ކުށެއްނެތް ރައްޔިތުންތަކެއް ޝަހީދުކޮށް ހެދުމަކީ އެ އަނިޔާވެރި ރަޙުމްކުޑަ ޢަމަލަށް ދިވެހީން މަޢާފުދޭނެ
ކަމެއް ނޫނެވެ .
މިހާދިސާއަށް 24 އަހަރު ފުރުނު ނަމަވެސް އެދުވަހު އެ އަނިޔާވެރީންގެ ބަޑިތަކުގެ ޝިކާރައަކަށްވެ، މި ދިވެހި
ފަސްގަނޑަށް ލޭއޮހޮރިގެން ދިޔަ އެތައް ބަޔަކު ފުރާނަ ސަލާމަތް ކޮށްދިނުމަށް އެދި އާދޭސްކުރި އަޑުތަކާއި ހިކި
ބެދެމުން ދިޔަ އަރުތެރެ ތެއްމައިލުމަށް ފެންފޮދަކަށް އެދި އާދޭސްކުރަމުން ދިޔަ އަޑު މިއަދުވެސް ދިވެހި ޖައްވުން
އިވޭ ކަހަލަ އެވެ. އެ އަޑުތައް އިވުނު މީހުންނާއި އެ މަންޒަރު ދްުށ މީހުންގެ ހިތްތަކުން އެ ޙާދިސާގެ ހަނދާންތައް
ދުވަހަކުވެސް ފިލައިގެންދާނެތޯ އެވެ؟ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މި ފާހަގަކުރަނީ އެ ހިތާމަވެރި ހަނދާންތަކެއް ނޫނެވެ.
އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި ފާހަގަކުރަނީ އެ ނުރައްކާތެރި ޙާދިސާއިން، اله ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ ދިވެހިން
ސަލާމަތްކޮށްދެއްވައި ދިވެހީންނަށް ދެއްވި މަތިވެރި ނަޞްރެވެ. اله ސުބުޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ އެ ދުވަހު ދިވެހީންނަށް
ދެއްވި ނަޞްރަކީ އާދަޔާ ޚިލާފު ނަޞްރެކެވެ. ބޭރުގެ ނުރައްކާތެރި ޓެރަރިސްޓް ޖަމާޢަތެއްގެ، ފުރިހަމަ ތަމްރީނާއި
ތަޖުރިބާ ލިބިފައި ތިބި ނުރައްކާތެރި ބަޔަކު ބައިވެރިކޮށްގެން އެންމެ ޒަމާނީ ހަތިޔާރާއެކު އައިސް ދިވެހީންނަށް ދިން
ނުރައްކާތެރި ޙަމަލާއިން ދިފާޢުވުމަށް، اله ގެ ވާގިފުޅާއެކު ދިވެހީން ބޭނުން ކުރި ހަތިޔާރަކީ އެ މީހުންގެ
ތެދުވެރިކަމެވެ. ހިތްވަރެވެ. އިޚުލާޞްތެރި ދުވާއެވެ .މާތް اله ދިވެހީންނަށް އެ ދުވަހު ނަޞްރު ދެއްވި ސަބަބަކީ
ދިވެހީން اله ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާއަށް ދެންނެވި އިޚުލާޞްތެރި ދުޢާއާއި ދީނާއި ޤައުމުގެ ދިފާޢުގައި ކުރި
އިޚުލާޞްތެރި ހިތްވަރެވެ. އެހެނީ މާތް اله ވަޙީކުރައްވައިފައިވަނީ މިފަދައިންނެވެ. ”يَا أَُّيهَا الَّا نيي آَمَنُا ا ننإ تَن صُا وُ ا
لَََّا ينَ صُا وُمُُ يَثَُِّبا أَُقُااَامَمُُ “ (”އޭ إيما نވެއްޖެ މީސްތަކުންނޭވެ! ތިޔަބައިމީހުން لََّاއަށް (އެބަހީ: لََّاގެ ديا އަށް)
ن
نصااوދޭނަމަ، އެކަލާނގެ ތިޔަބައިމީހުންނަށް نصااوދެއްވާނެތެވެ. އަދި އެކަލާނގެ ތިޔަބައިމީހުންގެ ފައިތިލަތައް

ث بااا ކުރައްވާނެތެވެ.“( )سااا محماااا (7 މި އާޔަތާ ވިދިގެން ދެން އޮތް އާޔަތުގައި އެކަލާނގެ
ވަޙީކުރައްވައިފައިވެއެވެ” . اَلَّاااا نييَ مَفَاااا وُ ا فَتَعُ سًاااا لَّهُااااُ أََضَاااا أََّعُ مَاااا لَهُُ “ (”ماااا فوވިމީހުން (ދަންނާށެވެ!) ފަހެ،
އެއުރެންނަށް ހަލާކާއި، އަބާއްޖަވެރިކަންހުށްޓެވެ. އަދި، އެކަލާނގެ އެއުރެންގެ عماا ތައް ގެއްލެނިކުރެއްވިއެވެ.“(
(سا محماا 8)އެހެންކަމުން މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ނަޞްރުގެ ދުވަސް ފާހަގަކުރާއިރު އެ ދުވަހުގެ އެ ޙާދިސާއިން
ޢިބްރަތް ޙާޞިލުކުރުން ހުއްޓެވެ. އަދި اله އަށް ނަޞްރުދިނުންމަތީ ދެމިތިބުމަށް ޢަޒުމުކަނޑައެޅުން ވާޖިބެވެ. އޭރުން
އަޅުގަނޑުމެންނާ އިދިކޮޅަށް ނުކުންނަ ކާފިރުން ހަލާކުކުރައްވައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނަޞްރުދެއްވާހުއްޓެވެ.
މި ޙާދިސާއިން ދިވެހީން ލިބިގަންނަންވީ ޢިބްރަތްތައް ވަރަށް ގިނަ އެވެ. ދިވެހި ޤައުމަށް ބޭރުގެ ބަޔަކު ފާވެފައިވާ
ކޮންމެ ފަހަރަކުވެސް އެކަން ކޮށްފައިވަނީ ދިވެހީންގެ ޚާއިނުންގެ ބަޔަކު އަޑީގައި ތިބެގެންނެވެ. އެމީހުން އަމިއްލަ
އެދުންތަކެއް ޙާޞިލުކުރުމަށް ޓަކައި ޤައުމަށް ޣައްދާރުވެގެންނެވެ. އަމިއްލަ ބޭނުމަކަށް ޓަކައި ޤައުމު
ޤުރުބާންކޮށްގެންނެވެ. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި މިފަދަ ކަމެއް ތަޖުރިބާކުރަން ބޭނުންނޫންނަމަ،
އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާޚިލީ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއަށް، ބޭރުގެ ފަރާތްތައް ވެއްދުމަށް ޓަކައި ކުރެވޭ މަސައްކަތްތައް
ހުއްޓުވެން އެބަ ޖެހެއެވެ. ޤައުމު ބަދުނާމުކުރުމަށް ކުރެވޭ މަސައްކަތްތަކަށް ނިމުމެއް އަންނާން އެބަ
ޖެހެއެވެ .މިވާހަކަ މި ހިސާބަށް ބޭއްވުމަށް ފަހު، މި ހިތާމަވެރި ޙާދިސާ އަޅުގަނޑަށް ތަޖުރިބާކުރެވުނު ގޮތް ލޮބުވެތި
ކިޔުންތެރިންނާ ޙިއްޞާކޮށްލާނަމެވެ. އަޞްލު މައުޟޫޢަށް އެނބުރިލާނަމެވެ .އެއީ އަޅުގަނޑުގެ އެންމެ ޒުވާން
ދުވަސްވަރުގެ ހަނދާންތަކެވެ. އޭރު އަޅުގަނޑު އުޅުނީ ޔުނިވަރސިޓީ ޕަރްތާނިއަން މެލޭސިއާގެ ދަރިވަރެއްގެ
ގޮތުގައެވެ. މެލޭސިއާގެ ޕަހަންގ ގައެވެ. 1988 ނޮވެމްބަރ 3 ވަނަ ދުވަހު ހަވީރު ކުޅެން އުޅުމަށް ފަހު ހޮސްޓެލް
އަށް ދިޔައީ މަޣުރިބު ނަމާދަށް ފެންވެރުމަށް ޓަކައެވެ. އަޅުގަނޑުގެ ބައިވެރިއެއް ކަމުގައިވާ މުޙައްމަދު ސަޢުޑި
ޙަސަން ވެސް ފެންވެރުއްވުމަށްޓަކައި ކޮޓަރިއަށް ވަދެވަޑައިގަތުމަށް ފަހު އަޅުގަނޑަށް ފޯނުކުރައްވައިފައި Tv3
ޗެނެލަށް ޓިޔުން ކޮށްލުމަށް އެދިވަޑައިގަތެވެ. ރައީސްގެ ފޮޓޯ އެބަ ދައްކައޭ ހީވަނީ ”މެލޭސިއާއަށް
ވަޑައިގަންނަވަނީހެން“ނޭ ވިދާޅުވި އެވެ. އެއީ ތަމަޅަ ބަހުން ޚަބަރު އަންނަ ގަޑި އެވެ. ހަވީރު 5 ޖަހާއިރު އެވެ. އެ
ގަޑީގައި އެ ޗެނެލް ބަލަނީ އެއީ އެ ބަސް އެނގޭތީ އެއް ނޫނެވެ. އަޑުތައް ހުންނަ ގޮތުން ހަމަ
މަޖަލަކަށެވެ .އަޅުގަނޑު ޓީވީ ހުޅުވައިލި އިރު، އޭރު ޓީވީ އިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިސް 3 ބޭފުޅުން ކަމުގައިވާ
އަލްއުސްތާޛު މައުމޫން ޢަބްދުލްޤައްޔޫމާއި އިލްޔާސް އިބްރާހީމާއި ޢައްބާސް އިބްރާހީމްގެ ފޮޓޯ ދައްކަމުން)ތަމަޅަ
ބަހުން(ޚަބަރު ކިޔަނީ އެވެ. ކިޔާ އެއްޗެއް ނޭނގުނަސް ރާއްޖެއާ ބެހޭ ޚަބަރެއް ކަމަށް ވިސްނުނެވެ. އެހެންކަމުން
އަޅުގަނޑުމެން ތައްޔާރުވީ އެ ޚަބަރު އިނގިރޭސިބަހުން ކިޔާ ގަޑިއަށް ތައްޔާރުވުމަށެވެ .އެއީ ރޭގަނޑު 8 ޖެހި
އިރެވެ. އެންމެން ތައްޔާރުވެގެން އެއް މާލަމަކަށް ޚަބަރު ބަލަން ގޮސް އިށިނދެއްޖައީމެވެ. ސުބްޙާނަاله އެވެ. އެންމެ
މުހިއްމު ޚަބަރުތަކުގެ ސުރުޚީތަކުގެ އެންމެ ކުރީގައި އޮތީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޚަބަރެވެ. މާލެއަށް ހަތިޔާރު އެޅި ގޮތް
ނޭނގޭ ބަޔަކު އަރައި ރައީސާއި ވަޒީރުން ހައްޔަރުކޮށް 2000 މީހުން ޝަހީދުކޮށްލި ޚަބަރެވެ. ދުނިޔޭގެ މުހިއްމު
މީޑިއަމްތަކާ ޙަވާލާ ދީ ކީ މި ޚަބަރުގެ ސަބަބުން ހިތްތައް ކަތިވި ކަހަލަ އެވެ. ޟަލޭގައި ދެ ބަޔަކު ހަނގުރާމަކޮށް
2000 މީހުން މަރުވާއިރު ޙާލަތު އޮންނާނެ ގޮތް ތަޞައްވުރު ކުރެވޭތީ އެވެ. ކުރާނީ ކީއްތޯ އެވެ؟ އަޅުގަނޑުމެންގެ
ޢާއިލާ އާއި ގާތްތިމާގެ މީހުން ތިބީ ދިވެހި ރާއްޖޭގައެވެ. ތަޞައްވުރުކުރެވުނީ ޕޯޗްގީޒް ވެރިކަމާއި ހޮޅިންގެ
އަނިޔާވެރިކަމުގެ ދަށުގައި ދިވެހީން އުޅުނު ޙާލެވެ. ލޮލުން ކަރުނަ އޮހޮރި ގަތެވެ. ދެލޯ ނިދި ޙަރާމްކޮށްފި އެވެ .އެ
ރޭ ހަތަރުދަމު ހޭލާ ތިބެ މަސައްކަތްކުރީ ދިވެހިރާއްޖެއާ ގުޅޭތޯ އެވެ؟ ގުޅޭ ގޮތެއް ނުވި އެވެ. ރާއްޖެއާ ގުޅުނީ

ހެނދުނު އެވެ. ޚަބަރުތަކުން އެނގުނު ގޮތުގައި އެޑިޔުކޭޝަން މިނިސްޓަރ (ޑރ. މުޙައްމަދު ޒާހިރު ޙުސައިން)
ގަދަވެ ސަލާމަތުން (ރައްކާތެރި ތަނެއްގައި) އެބަހުންނެވި އެވެ. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ (އޒ. މައުމޫނު
ޢަބްދުލްޤައްޔޫމް(ވެސް ހެޔޮ ޙާލުކޮޅުގައި އެބަހުންނެވި އެވެ. ކުދަ ހިތްހަމަޖެހުމެއް ލިބުނެވެ. ޚަބަރުތައް ބަލަމުން
އަޑުއަހަމުން ގެންދިޔައީމު އެވެ. ކުރިން 2000 ކަމަށް ކީ ޢަދަދު 200 އަށް ބަދަލުވެއްޖެ އެވެ .ހެނދުނު 9:00
ގައި ކްލާހަށް ދިޔައެއް ކަމަކު ލެކްޗަރަރގެ ތަޤްރީރަށް ސަމާލުކަމެއް ނުދެވެއެވެ. އަބަދު ވިސްނެވީ ރާއްޖެއާ
މެދުގައެވެ. ޚިޔާލުކުރެވެނީ އެކަމާއެވެ. ދެއްކެނީ އެ ވާހަކަ އެވެ. ލެކްޗަރަރ އަށްވެސް މިކަން ވިސްނައިދެއްވަން
މަސައްކަތްކުރެއްވި އެވެ. ނަތީޖާއެއް ނުނިކުތެވެ .ކޮންމެއަކަސް މި ޙާދިސާއިން ދިވެހި ޤައުމު ސަލާމަތްވި ކަމުގެ
ޚަބަރު ލިބެންދެން އަޅުގަނޑުމެން އުޅުނީ މިފަދަ ޙާލެއްގައެވެ.އަޅުގަނޑުމެން އެ ފަހަރު ކިޔެވުން ނިންމުމަށް ފަހު
މާލެއައީ 1989 ވަނަ އަހަރު ޖެނުއަރީ 15 ގައެވެ .ކޮންމެ އަކަސް މިއަދަކީ މި ދެންނެވި ޙާދިސާގެ 24 އަހަރު
ފަހެވެ. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މި ފާހަގަކުރަނީ އެ ނުރައްކާތެރި ޙާދިސާއިން މާތް اله ދިވެހި ޤައުމު
ސަލާމަތްކުރެއްވި ކަމަށް ޝުކުރު އަދާކޮށް އެކަން ފާހަގަކުރުމުގެ ގޮތުންނެވެ. މި ފަދަ އެހެން ޙާދިސާއެއް އަލުން
ތަކުރާރު ނުވުން އެދި ދުޢާކުރަމުންނެވެ. މި ޙާދިސާއިން ދިވެހި ޤައުމު ސަލާމަތްކުރެއްވުމަށް މާތް اله މެދުވެރި
ކުރެއްވި ހިތްވަރުގަދަ އަބުޠާލުންނަށް ޝުކުރު އަދާކޮށް ހެޔޮދުޢާކުރަމުންނެވެ .ކީރިތި ވަންތަ މާތް اله ދިވެހި ޤައުމު
މިނިވަންކަންމަތީ އަބަދަށް ލަހައްޓަވާށި އެވެ. އަނިޔާވެރި ޣައްދާރުންނާއި ޡާލިމުންނާއި މުޖުރިމުންންގެ ނުބައި
ރޭވުންތަކުން މި ޤައުމު ޙިމާޔަތްކުރައްވާށި އެވެ (އާމީން!)